

SYLABUS

DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2022-2024

(skrajne daty)

Rok akademicki 2023/2024

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Literatura i historia
Kod przedmiotu*	IXC12/L
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Instytut Polonistyki i Dziennikarstwa
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Zakład Literatury i Kultury XIX Wieku oraz Badań Mitoznawczych
Kierunek studiów	Filologia polska
Poziom studiów	studia drugiego stopnia
Profil	ogólnoakademicki
Forma studiów	studia stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	rok II, semestr 3
Rodzaj przedmiotu	Grupa przedmiotów kierunkowych do wyboru
Język wykładowy	polski
Koordinator	dr hab. prof. UR Kazimierz Maciąg
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	prof. dr hab. Marek Stanisław, dr hab. prof. UR Kazimierz Maciąg, dr hab. prof. UR Mariusz Chrostek, dr Anna Dworak, dr Wojciech Maryjka

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
3		20							3

1.2. Sposób realizacji zajęć zajęcia w formie tradycyjnej zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość**1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)**

Zaliczenie z oceną

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Znajomość historii Polski oraz historii literatury polskiej na poziomie akademickim

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C1	Poszerzenie wiedzy studentów o związki literatury i historii
C2	Doskonalenie umiejętności analizy i interpretacji wybranych tekstów literackich, których istotne tworzywo stanowi tkanka historyczna
C3	Kształcenie rozumienia odmienność literackiej kreacji od zapisu historycznego i ujęcia historiograficznego

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych ¹
EK_01	Student/ka prezentuje wysoki poziom wiedzy na temat specyfiki przedmiotowej i metodologicznej nauk o literaturze w perspektywie interdyscyplinarnej; zdobytą wiedzę jest w stanie rozwijać i twórczo stosować w działalności profesjonalnej.	K_Wo1
EK_02	Student/ka posiada pogłębioną, logicznie uporządkowaną wiedzę ogólną z zakresu głównych kierunków w obrębie subdyscyplin filologicznych, w tym komparatystyki.	K_Wo3
EK_03	Student/ka w sposób umiejętny wyszukuje, analizuje i interpretuje filiacje między literaturą a historią oraz formułuje na tej podstawie krytyczne sądy.	K_U01
EK_04	Student/ka jest świadom/a stopnia swojego zaawansowania w procesie zdobywania wiedzy, uzyskanych umiejętności i rozumie perspektywę dalszego rozwoju; umiejętnie planuje i realizuje własny rozwój przez całe życie	K_U12
EK_05	Student/ka krytycznie ocenia stopień swojego zaawansowanie w procesie zdobywania wiedzy; respektuje znaczenie dorobku naukowego z literaturoznawstwa i historii, jest świadom/a możliwości wystąpienia problemów poznawczych i praktycznych oraz rozumie potrzebę zasięgnięcia opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązywaniem problemów.	K_Ko1

3.3 Treści programowe

¹ W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

Pisarz wobec historii
Dzieło literackie jako źródło historyczne
Legenda historyczna i literacka powstania listopadowego. A. Mickiewicz, <i>Śmierć pułkownika</i> ; J. Słowacki, <i>Sowiński w okopach Woli</i>
Spółeczeństwo wobec powstania styczniowego – E. Orzeszkowa, <i>Gloria victis</i> ; S. Żeromski, <i>Rodziobią nas kruki, wrony...</i>
Literatura piękna jako dokument obyczajów – B. Prus, <i>Lalka</i>
Prawda dziejowa i prawda artystyczna w <i>Quo vadis</i> H. Sienkiewicza
Hymn niepodległości: M. Konopnicka, <i>Rota</i>
Literacki dyskurs o sprawach Polaków – S. Wyspiański, <i>Wesele</i>
„Najdumniejsza z pieśni” – T. Biernacki, <i>My, Pierwsza Brygada</i> ; A. T. Hałaciński, <i>My, Pierwsza Brygada</i>
Literackie mity osobowe - A. Kowalski, <i>Rapsod o pułkowniku Leopoldzie Lisie-Kuli</i>
Legenda żołnierska - K.I. Gałczyński, <i>Pieśń o żołnierzach z Westerplatte</i>
Historia i literatura – Krzysztof Kamil Baczyński, <i>Historia</i>
Władza i naród - E. Lipska, <i>Egzamin</i>

3.4 Metody dydaktyczne

Elementy wykładu, analiza i interpretacja tekstu literackiego, dyskusja, referaty studenckie.

4. METODY I KRYTERIA OCENY

Zaliczenie z oceną

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01	obserwacja i ocena w trakcie zajęć	ćwiczenia
EK_02	ocena w trakcie zajęć	ćwiczenia
EK_03	obserwacja i ocena w trakcie zajęć	ćwiczenia
EK_04	obserwacja i ocena w trakcie zajęć	ćwiczenia
EK_05	obserwacja i ocena w trakcie zajęć	ćwiczenia

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Aktywność oceniana każdorazowo na zajęciach – można uzyskać maksymalnie 3 punkty (dodatkowe punkty otrzymuje się za przygotowanie referatu – są to 1 do 3 punktów za każdy referat w zależności od jego oceny).

Ocena podsumowująca:

Poniżej 12 punktów – ocena niedostateczna, 12 punktów - ocena dostateczna, 15 punktów - ocena dostateczna plus, 20 punktów - ocena dobra, 25 punktów - ocena dobra plus, powyżej 30 punktów - ocena bardzo dobra

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	20
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	1
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	54
SUMA GODZIN	75
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	3

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	-----
zasady i formy odbywania praktyk	-----

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

- Adamiec M., *Ewa Lipska, „Egzamin”*, [w:] *Czytamy polskie wiersze współczesne*, Wydawnictwo Harmonia, Warszawa 1998.
- Bachórz J., *Wstęp*, [w:] B. Prus, *Lalka*, Wrocław – Warszawa – Kraków 1991, t. I. *Dziedzictwo literackie powstania styczniowego*, red. J. Z. Jakubowski, J. Kulczycka-Saloni, S. Frybes, Warszawa 1964.
- Chrostek M., *Romantyczny wizerunek zesańca i jego miejsce w literaturze dziewiętnastowiecznej*, [w:] *Literatura i jej konteksty. Prace ofiarowane profesorowi Czesławowi Kłakowi*. Pod red. J. Rusin i K. Maciąga, Rzeszów 2005, s. 184-207.

Dzieło literackie jako źródło historyczne, red. Z. Stefanowska i J. Sławiński, Warszawa 1978.

Hutnikiewicz A., *Ojczyzna to „najpierwszy obowiązek” Polaków*, [w:] Żeromski, Warszawa 1987.

Janion M., M. Żmigrodzka, *Mit i historia*, [w:] Romantyzm i historia, Warszawa 1978.

Kłak Cz., *Polski Leonidas*, Warszawa 1986 [tu: Żołnierz bez skazy].

Kuderowicz Z., *Filozofia dziejów*, Warszawa 1983.

Markiewicz H., *Literatura i historia*, Kraków 1994.

Markiewicz H., *Fikcja w dziele literackim a jego zawartość poznawcza*, [w:] *Prace wybrane*, t. 3, Kraków 1996.

Nowakowski J., *Wstęp*, [w:] S. Wyspiański, *Wesele*, Wrocław – Warszawa – Kraków 1984, BN, seria I, nr 218.

Poezja polska. Interpretacje, red. K. Heska-Kwaśniewicz i B. Zeler, Wydawnictwo „Książnica”, Katowice 2000.

Poezja powstania listopadowego, wybrał i oprac. A. Zieliński, Wrocław – Kraków 1971.

Romanowski A., „*My, Pierwsza Brygada*”. *Powstanie pieśni – przemiany – recepcja społeczna*, „Pamiętnik Literacki” 1988, z. 2.

Sławiński J., *Lektura dzieła a wiedza historyczna*, [w:] *Dzieło literackie jako źródło historyczne*, red. Z. Stefanowska, J. Sławiński, Warszawa 1978.

Słownik literatury polskiej XIX wieku, red. J. Bachórz i A. Kowalczykowa, Wrocław 1994.

Surowiec K., *Legenda Leopolda Lisa-Kuli w literaturze międzywojennej*, [w:] *Między biografią, literaturą a legendą*, red. M. Stanisławski i K. Maciąg, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2010 .

Maciąg K., *Józefa Mackiewicza „Droga donikąd”* [w:] *Dzieje najnowsze w literaturze polskiej. Szkice o współczesnej poezji i prozie*, red. A. i Buchała, Warszawa 2019.

Żabski T., *Wstęp*, [w:] H. Sienkiewicz, *Quo vadis. Powieść z czasów Nerona*, Wrocław 2002 (BN I 298).

Literatura uzupełniająca:

Chrostek M., *Tożsamość dziewiętnastowiecznych Polaków na syberyjskim zesłaniu – aspekty narodowe, religijne, kulturowe i etyczne*, [w:] *Język. Religia. Tożsamość*, tom II, pod red. G. Cyrana i E. Skorupskiej-Raczyńskiej, Gorzów Wielkopolski 2008, s. 143-158.

Detko J., *Literatura – los narodu – świadomość narodowa*, [w:] *Historia i świadomość narodowa*, Warszawa 1970.

Janion M., *Reduta. Romantyczna poezja niepodległościowa*, Kraków 1979.

Literatura i historia. Interpretacje, red. T. Bujnicki i I. Opacki, Warszawa – Katowice – Kraków 1982.

Literatura wobec historii, pod red. J. Lyszczyny, Katowice 2005.

Romanowski A., „*Przed złotym czasem*”. *Szkice o poezji i pieśni patriotyczno-wojennej lat 1908 – 1918*, Kraków 1990.

White Hayden, *The historical imagination in nineteenth-century Europe*, Baltimore 2014.